

ניצד להיעזר בהורים מתכוננים? או ניצד להפוך הורה-אויב להורה-אוהב?

ללימוד טכניקת החילוק הארוך, מוקדש היום לנושאים אחרים. את תוצאת החילוק הארוך אפשר לקבל בקלות במחשבון שבשעון היד, ואילו המיומנות הנדרשת היום היא היכולת לאמוד ולהעריך את תוצאות החישובים המתקבלות במחשבון.

פתרון בעיות חקר וחידות, פיתוח מיומנויות עבודה בצוות ועוד, מהווים היום חלק אינטגרלי של שיעורי החשבון.

מורה הרוצה לשתף את ההורים ולקבל את תמיכתם יכנס אותם ויסביר להם את

השינוי שחל בהוראת החשבון, לפי האמור לעיל. ההורים המתעניינים בלימוד החשבון של ילדם בוודאי ישמחו לדעת, כי ביכולתם להיות שותפים עמנו בפיתוח החשיבה של ילדיהם בדרכים רבות.

הורים מבינים שקריאת סיפור לילד זו חוויה, אך גם שיתוף הילד בפעילויות שונות המערבות חשבון יכול להוות חוויה ועם זאת לעזור, לילד לחקור קשרים, לפתור בעיות ולראות מתמטיקה באור חיובי. להלן הנחיות מומלצות להורים – המיוחד בפעילויות אלו, שאינן דורשות מההורה להקדיש זמן מיוחד למשחק עם הילד. נציג פעילויות מהנות הניתנות לביצוע תוך כדי **ביצוע הקניות במכולת:**

א. שתף את הילד בתכנון רשימת המוצרים שעליך לקנות במכולת. תוך כדי התכנון ניתן לשלב אסטרטגיות חשיבה שונות, למשל: בקש מילדך לחשב לכמה חלב תזדקקו אם כל שקית מכילה 4-5 כוסות, ובמשפחתכם שותים 8 כוסות חלב כל יום.

ב. אם אתם אוספים תלושי קנייה סדרו ומיינו אותם

מורים חדשים רבים טוענים כי בנוסף על ההתמודדות עם התלמידים, עליהם להתמודד גם עם ההורים. ההורים מתערבים בשיטת החינוך, בדרך ההוראה, בחומר ההוראה וכד'.

ההורים משמיעים תלונות, כמו: "למה מבזבזים זמן על פתרון חידות במקום ללמוד חשבון!" או "למה לא מלמדים חילוק ומבזבזים זמן על משחק בדסקיות" וכד'.

אצל מקצת מן ההורים תלונות אלו הן תוצאה של חוסר ידע של שיקולי הדעת המשפיעים על החלטות המורה, החלטות הנובעות מהשינויים הרבים שחלו בתחום הוראת המתמטיקה מאז שהיו הורים אלו תלמידים.

דרך לימוד החשבון בעבר שמה דגש רב על שינון ולימוד בעל-פה של טכניקות שונות לפתרון.

היום, במטרה להכין את התלמידים לקראת המאה ה-21 חל שינוי מהותי בגישה.

התלמידים של היום הם המדענים, התעשיינים והחוקרים של העתיד. ברצוננו להכשירם להיות הטובים ביותר, החכמים ביותר.

בעבר היה החכם בעל הידע, ואילו היום המידע זמין לכל אחד, ועל כן החכם יהיה זה שיידע לארגן לנתח ולפרש כמויות גדולות של נתונים.

המורה אינו יכול (ואינו צריך) להיות בעל המידע הרב. בימינו תפקידו השתנה, ובמקום **ללמד** עליו **לעורר למידה**. על המורה לספק את הדרכים ואת המקורות למציאת הידע, ולתת כלים מתאימים לא לשינון המידע, אלא לניתוחו. שיפור יכולת התלמיד לנתח ולפרש, נעשית באמצעות תרגול, המפתח חשיבה ואסטרטגיות לפתרון בעיות וכד'.

סדרי העדיפויות השתנו והזמן שהוקדש בעבר

ניתן לחשב 10% (2.5 ש"ח) ולהוסיף עוד חצי מהסכום (1.25 ש"ח). ובאופן דומה, כשצריך לחשב הנחה של 25%, הרי זה כמו לחלק ל-4 (שהרי $25/100 = 1/4$).

כמעט בכל מקום שאנו נמצאים יכול ההורה לתרגל חשבון ולפתח חשיבה בדרך של משחק ושעשוע.

זמן הנסיעה במכונית יכול להפוך למעניין אם נסב את תשומת לב הילד למד-המהירות ולמד-הדלק. הילדים הקטנים יותר יכולים לחפש

צורות שונות של בנינים או לספור כמה מכוניות אדומות עברו ואיזה צבע מכונית הוא הנפוץ ביותר. ניתן לבקשם להעריך גובה של בנינים, או אורך של משאיות שונות וכד'.

תכנון טיול יכול להוות חוויה מקדימה לטיול עצמו. ניתן להתחיל החיפוש משותף של המסלול במפה. אם זו לו הפעם הראשונה שהוא רואה מפה הסבר לו מה אומרות האותיות והמספרים שבמפה. חשבו יחדיו באלו הוצאות כרוך הטיול. כמה כסף עליכם להוציא לביקור באתרים, ולכמה דלק תזדקקו לפי המרחק שעליכם לעבור.

פעולות רבות שאנו מבצעים יום יום נראות לא קשורות לחשבון אך הן פעולות המצריכות חישובים, והן נלמדות בשיעורי החשבון. גם בבית ניתן ללמד את הילד:

א. עניינים הקשורים בשעון משלבים בתוכם את העיקרון שהיום מורכב מ-12 שעות, והיממה מ-24 שעות. יש 7 ימים בשבוע, ומספר ימים שונה לכל חודש ושנה וכו'. חישוב כמו, בעוד כמה ימים/שבועות/חודשים, נסיים את הלימודים, מערב בתוכו חישובים שונים שיש לדעך כיצד לבצעם.

יחדיו, בסדר עולה של ערכם.

ג. בהיכנסכם לסופרמרקט, הסבו את תשומת-לבו של ילדכם למיין ולסיווג שבחנות. שאלו אותו היכן לדעתו יימצאו

היוגורט והאורז וכו'.

ד. הראו לילדכם כיצד אתם משווים את מחיר המוצר למחיר ששילמתם לפני שבוע או למחיר מוצר דומה. שתפו אותו בחישובים איזה מוצר

כדאי יותר לקנות לפי השוואות המחיר והמשקל, וכן לשיקולים אחרים המעורבים בהחלטתכם אם לקנות או לא את המוצר.

ה. שקלו יחד פירות. בדקו כמה שוקל תפוח, ובקש מילדך לנחש כמה שוקלים 6 תפוחים, האם יותר מקילו או פחות?

ו. חשבו יחד מחיר מוצרים שבמבצע. כמה יעלו אחרי ההנחה הרשומה.

ז. העריכו כמה מוצרים יש בעגלה שלכם, וכמה בעגלה הבאה בתור.

ח. ילדים אוהבים לשלם ולקבל את העודף. הרגילו את ילדכם לבדוק את החשבון, להעריך אם הסכום הגיוני ולבדוק את העודף.

ט. בשובכם הביתה הראו לילדכם לפי אלו קריטריונים אתם ממיינים ושמים כל דבר במקומו המתאים. בקשו ממנו לומר לכם היכן לדעתו תשימו מוצר זה או אחר.

ישנם עוד מקומות שבהם אנו נעזרים בחישוב בעל-פה, למשל, **במסעדה** בבואנו לשלם תשר למלצר. הסבר לילד כי יש דרך קלה לחישוב סכום התשר למלצר, שהרי כדי לחשב 15% מ-25 ש"ח,

מסובכים יבין לפחות כי המתמטיקה נמצאת בכל מקום ולכן חשיבותה גדולה. ילד שישמע סביבו את המושגים קטן/גדול, ארוך/קצר, יותר/פחות, יהיה לו קל יותר בתחילת דרכו בלימוד החשבון. ילד שיראה כי הוריו "משחקים" אתו בחשבון יפתח גישה חיובית למקצוע.

הורה שיהיה מודע לכך שבאפשרותו לפתח את החשיבה של ילדו בדרך של הנאה משותפת לשניהם, ימצא בעצמו מקורות לפעילות שכזו, והרווח יהיה לנחלת ההורים, המורים והתלמידים.

ב. גרפים נמצאים היום בכל עיתון. האם ילדך יודע לקרוא מהם מידע? ניתן לקחת נושא שקרוב אל הילד ולצייר עמו גרף (למשל, גרף של קצב גדילת צמח האבוקדו שמגדל הילד).

יש עוד הרבה מתמטיקה בסביבתנו. אם נהיה ערנים, ונחשוב היכן אפשר להציג לפני ילדינו דרכי חשיבה מגוונות, נמצא מקומות רבים בהם מעורבת המתמטיקה.

אפילו ילד קטן, שעדיין אינו מסוגל לבצע חישובים

